

LLM: Právní propedeutika II. – veřejné právo

SPRÁVNÍ PRÁVO

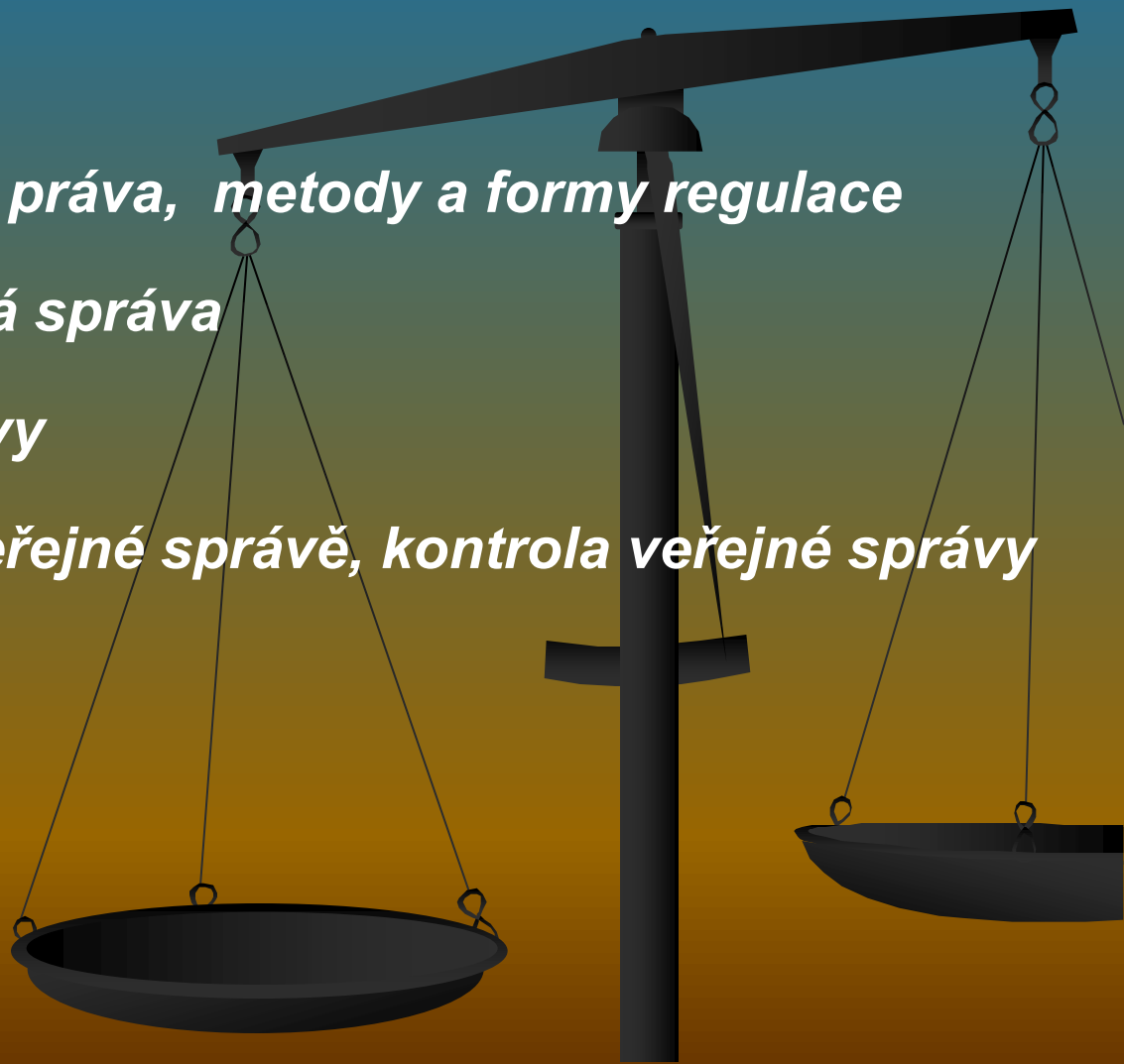

PrF MU

© petr průcha, září 2024

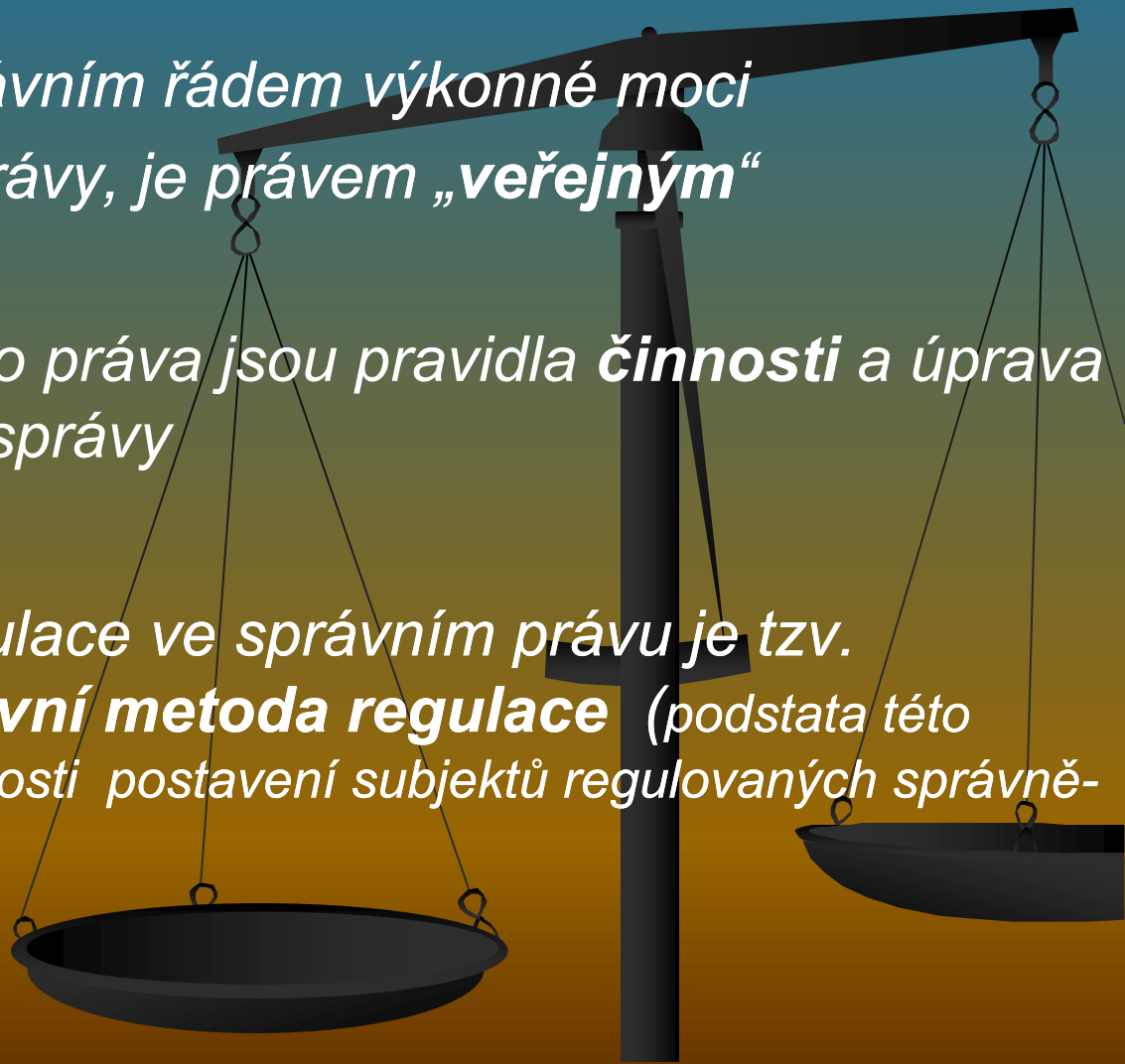
Osnova výuky

- *předmět správního práva, metody a formy regulace*
- *právní řád a veřejná správa*
- *zásady dobré správy*
- *právní záruky ve veřejné správě, kontrola veřejné správy*
- *správní soudnictví*

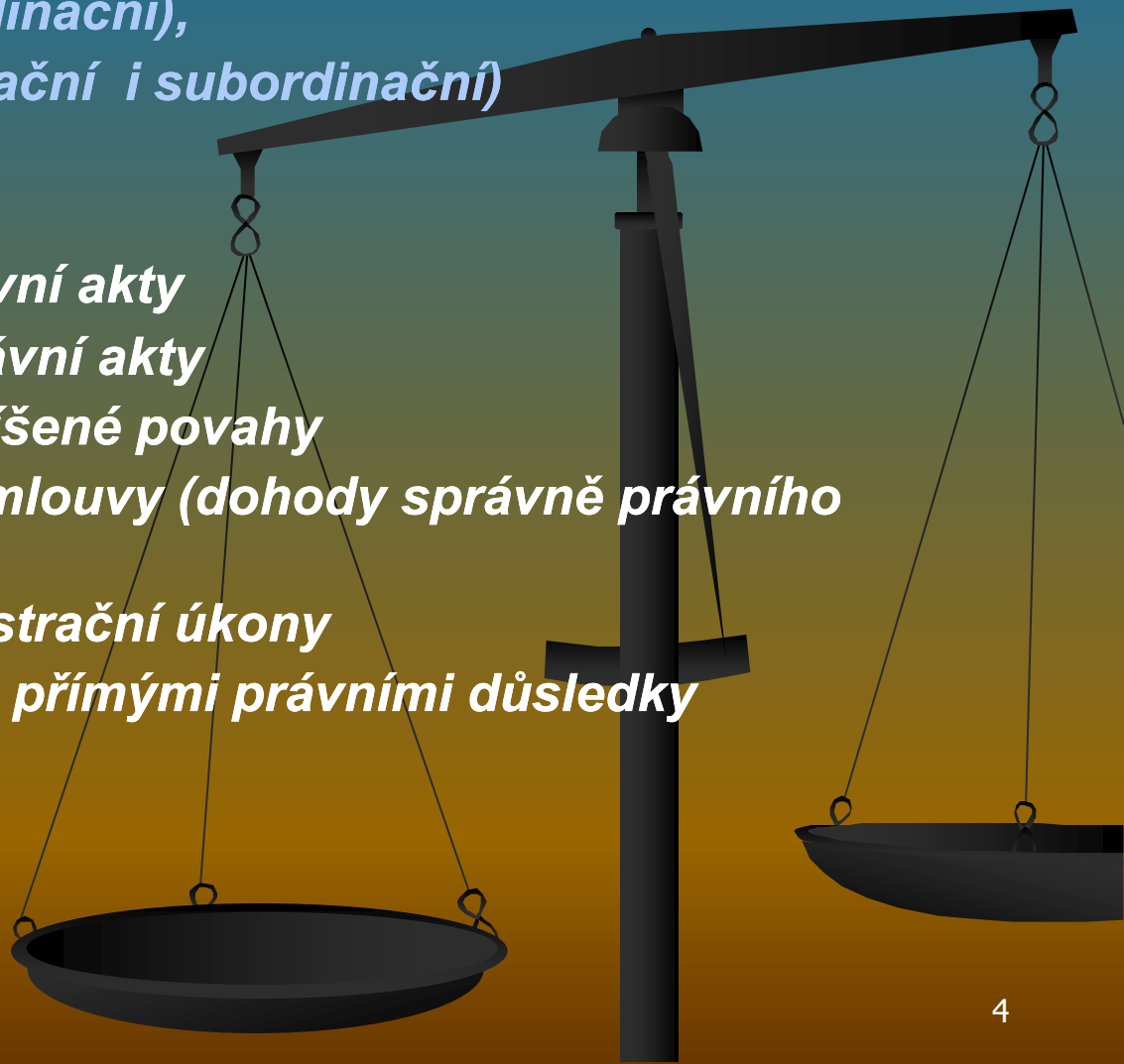
I. PŘEDMĚT SPRÁVNÍHO PRÁVA, METODY A FORMY REGULACE JÍM POUŽÍVANÉ

- **správní právo** - právním řádem výkonné moci ve sféře veřejné správy, je právem „**veřejným**“
- předmětem správního práva jsou pravidla **činnosti** a úprava **organizace** veřejné správy
- **metodou** právní regulace ve správním právu je tzv. **administrativně právní metoda regulace** (podstata této metody spočívá v nerovnosti postavení subjektů regulovaných správně-právních vztahů)

Právní formy činnosti (realizace) veřejné správy

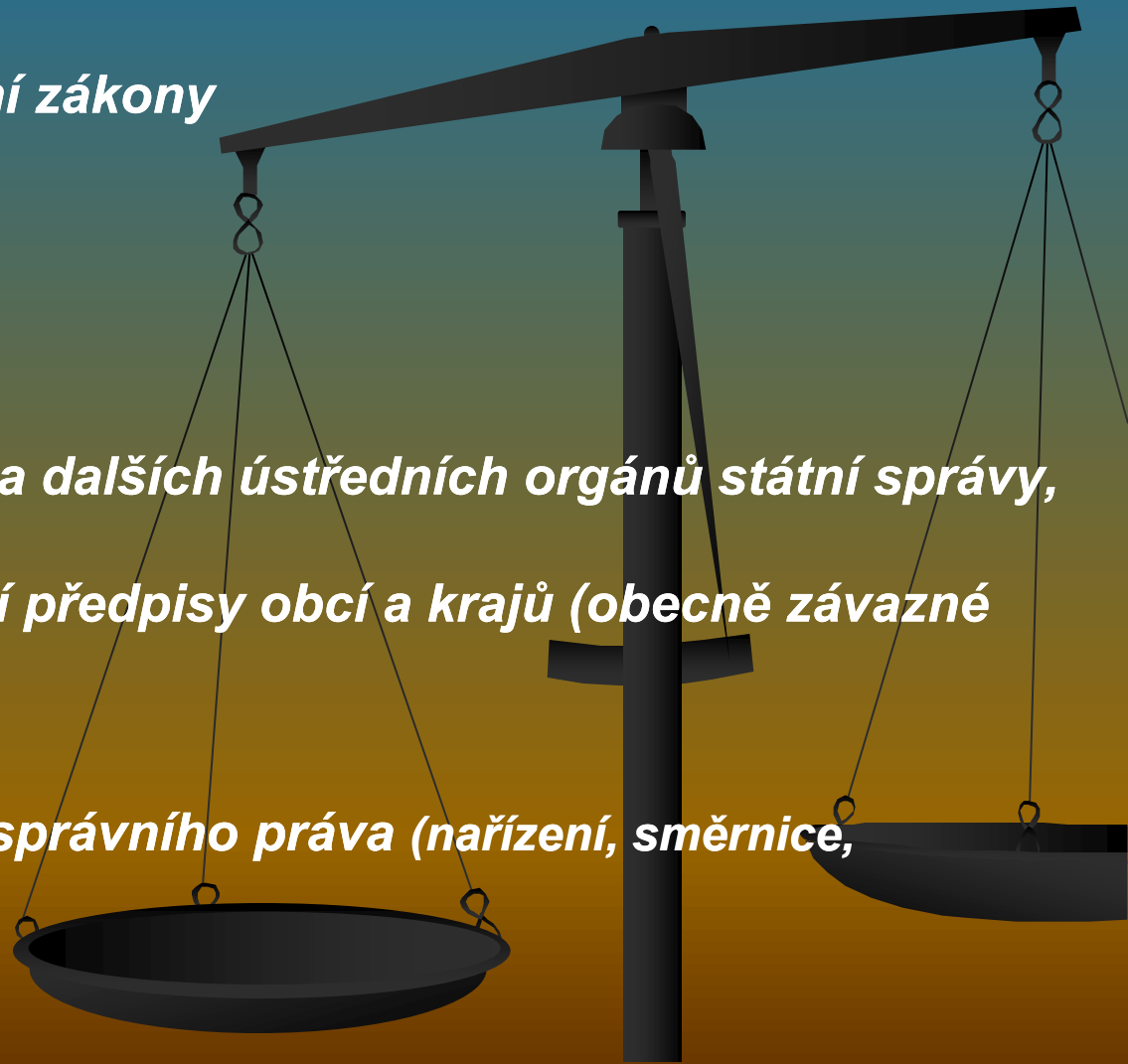
- *jednostranné (subordinační),*
 - *vícestranné (koordinační i subordinační)*
-
- *normativní správní akty*
 - *individuální správní akty*
 - *správní akty smíšené povahy*
 - *veřejnoprávní smlouvy (dohody správně právního charakteru)*
 - *evidenční a registrační úkony*
 - *faktické úkony s přímými právními důsledky*

II. PRÁVNÍ ŘÁD A VEŘEJNÁ SPRÁVA

Prameny správního práva

- *Ústava, Listina, ústavní zákony*
- *zákony,*
- *nařízení vlády,*
- *vyhlášky ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy,*
- *obecně závazné právní předpisy obcí a krajů (obecně závazné vyhlášky a nařízení)*
-
- *prameny Evropského správního práva (nařízení, směrnice, doporučení, aj.)*

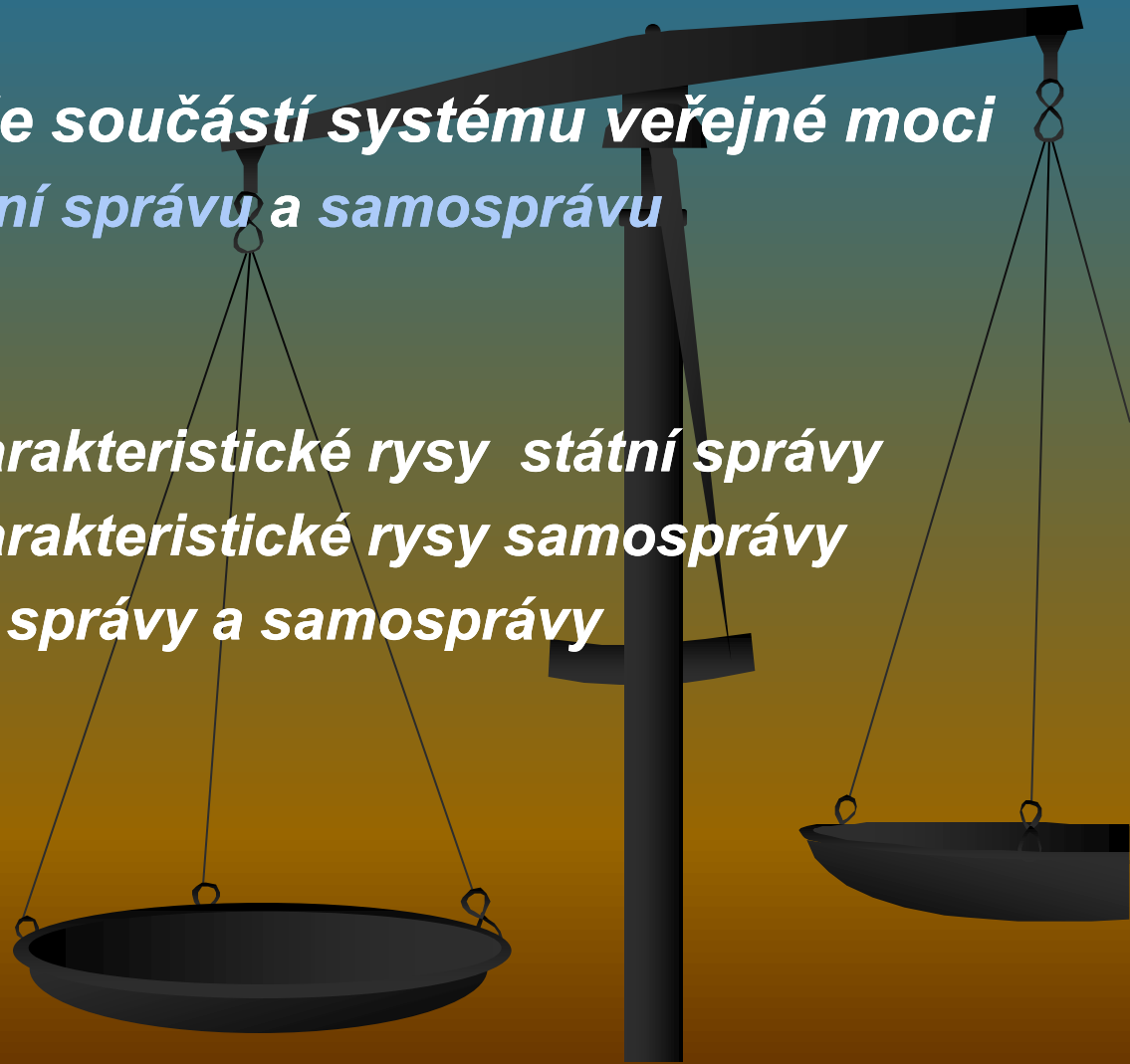
Správní řád – základní kodex činnosti veřejné správy

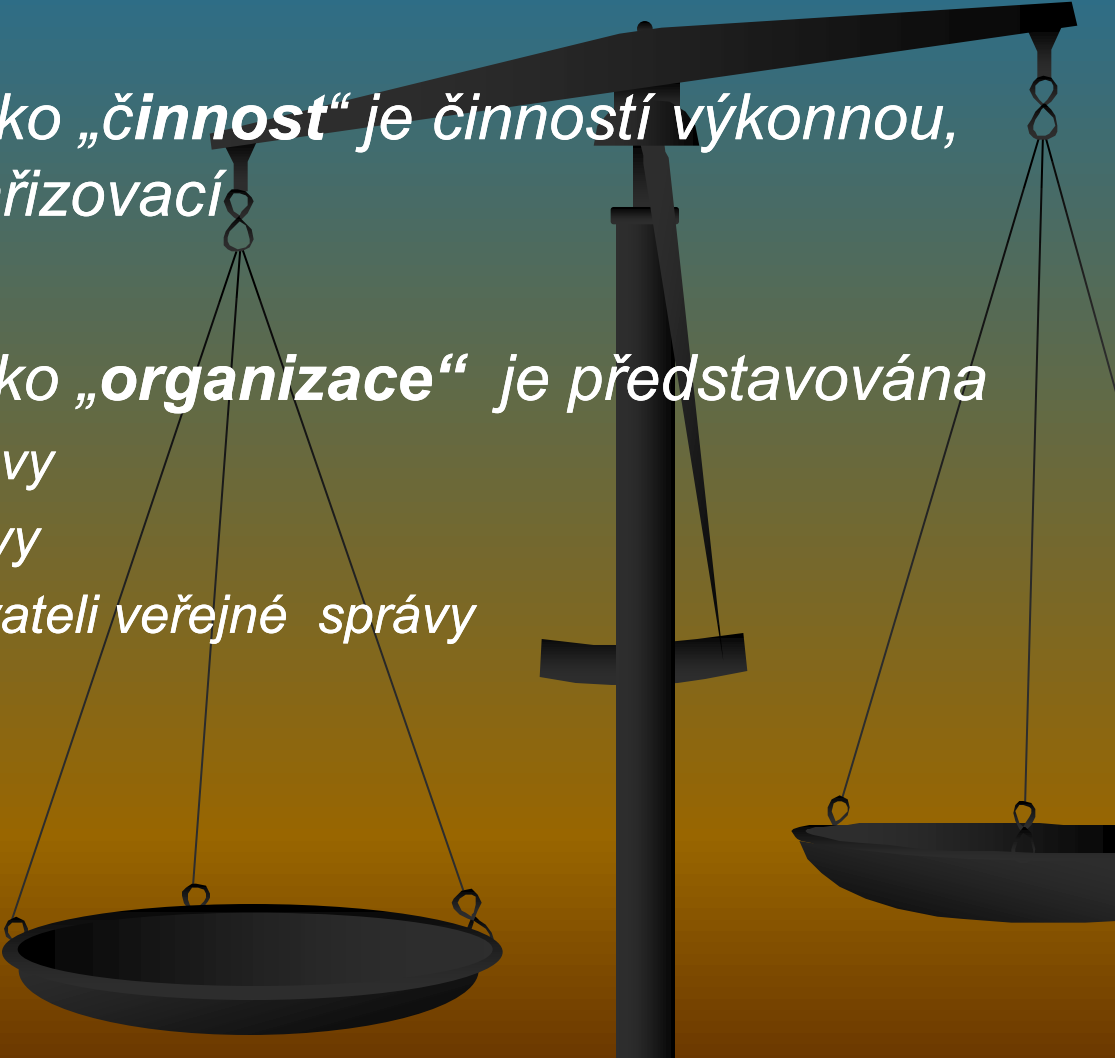
- *rozsah působnosti správního řádu*
- *zásady činnosti správních orgánů*
- *úprava obecných institutů správního řízení*
- *úprava zvláštních institutů správního řízení*
- *úprava tzv. vyjádření, osvědčení a sdělení*
- *úprava veřejnoprávních smluv*
- *úprava opatření obecné povahy*

Veřejná správa

- *Veřejná správa je součástí systému veřejné moci*
 - *člení se na státní správu a samosprávu*
 - *pojem a charakteristické rysy státní správy*
 - *pojem a charakteristické rysy samosprávy*
 - *vztah státní správy a samosprávy*

-
- *Veřejná správa jako „činnost“ je činností výkonnou, podzákonnou a nařizovací*
 - *Veřejná správa jako „organizace“ je představována*
 - *orgány státní správy*
 - *orgány samosprávy*
 - *ostatními vykonavateli veřejné správy*

Struktura organizace veřejné správy

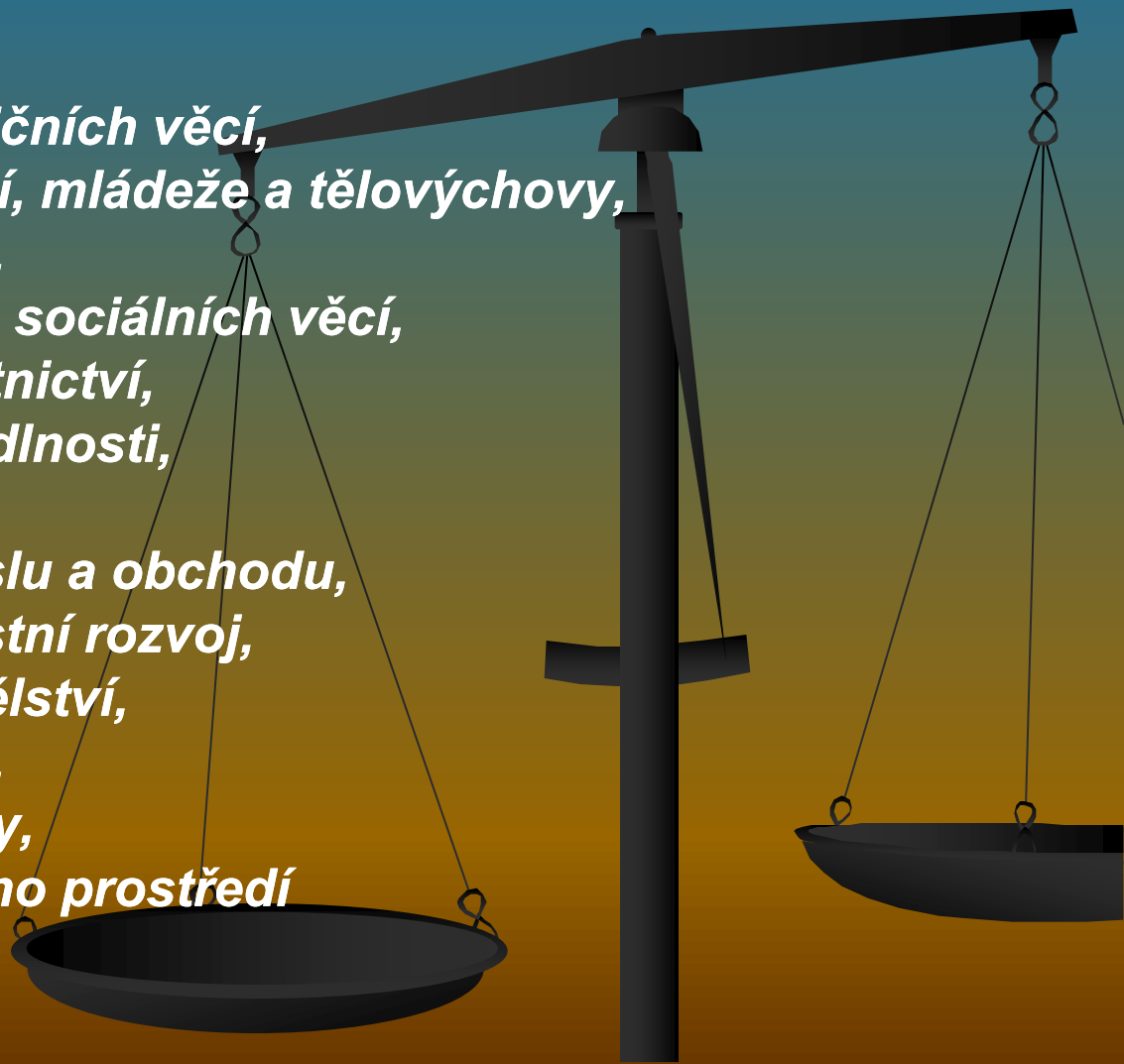
- *Ústřední orgány státní správy*
- *Územně dekoncentrované (specializované) orgány státní správy*
- *Organizace územní veřejné správy s všeobecnou působností*
- *Orgány (subjekty) profesní a zájmové samosprávy*

Ministerstva - ústřední orgány státní správy, resp. ústřední správní úřady, v jejichž čele stojí člen vlády

(v pořadí dle zákona č. 2/1969 Sb.)

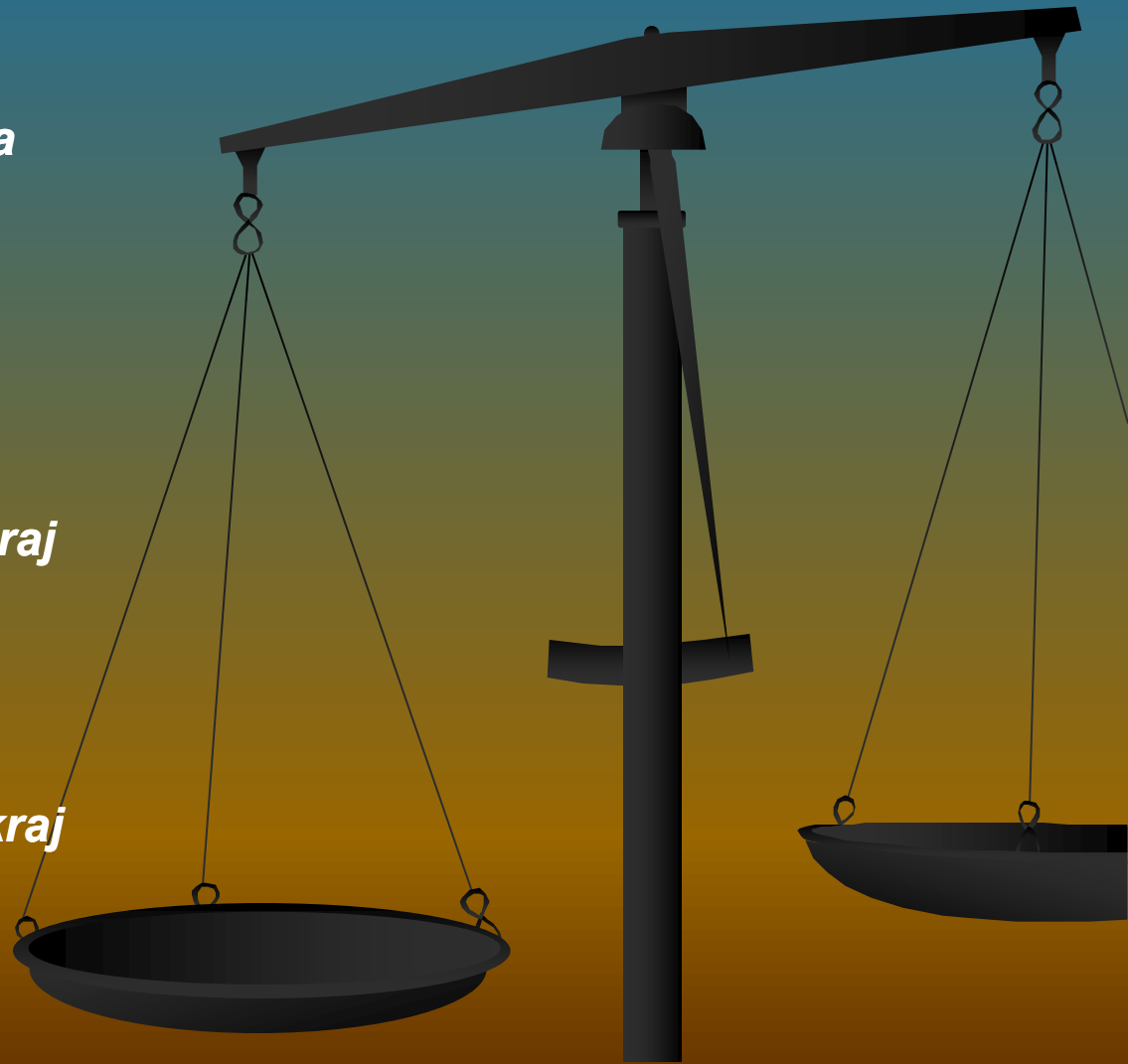
- *Ministerstvo financí,*
- *Ministerstvo zahraničních věcí,*
- *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,*
- *Ministerstvo kultury,*
- *Ministerstvo práce a sociálních věcí,*
- *Ministerstvo zdravotnictví,*
- *Ministerstvo spravedlnosti,*
- *Ministerstvo vnitra,*
- *Ministerstvo průmyslu a obchodu,*
- *Ministerstvo pro místní rozvoj,*
- *Ministerstvo zemědělství,*
- *Ministerstvo obrany,*
- *Ministerstvo dopravy,*
- *Ministerstvo životního prostředí*

Vyšší územní samosprávné celky – kraje

(ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků)

- ***Hlavní město Praha***
- ***Středočeský kraj***
- ***Jihočeský kraj***
- ***Plzeňský kraj***
- ***Karlovarský kraj***
- ***Ústecký kraj***
- ***Liberecký kraj***
- ***Královéhradecký kraj***
- ***Pardubický kraj***
- ***Kraj Vysočina***
- ***Jihomoravský kraj***
- ***Olomoucký kraj***
- ***Moravskoslezský kraj***
- ***Zlínský kraj***

Organizace obcí

- **kategorizace obcí**

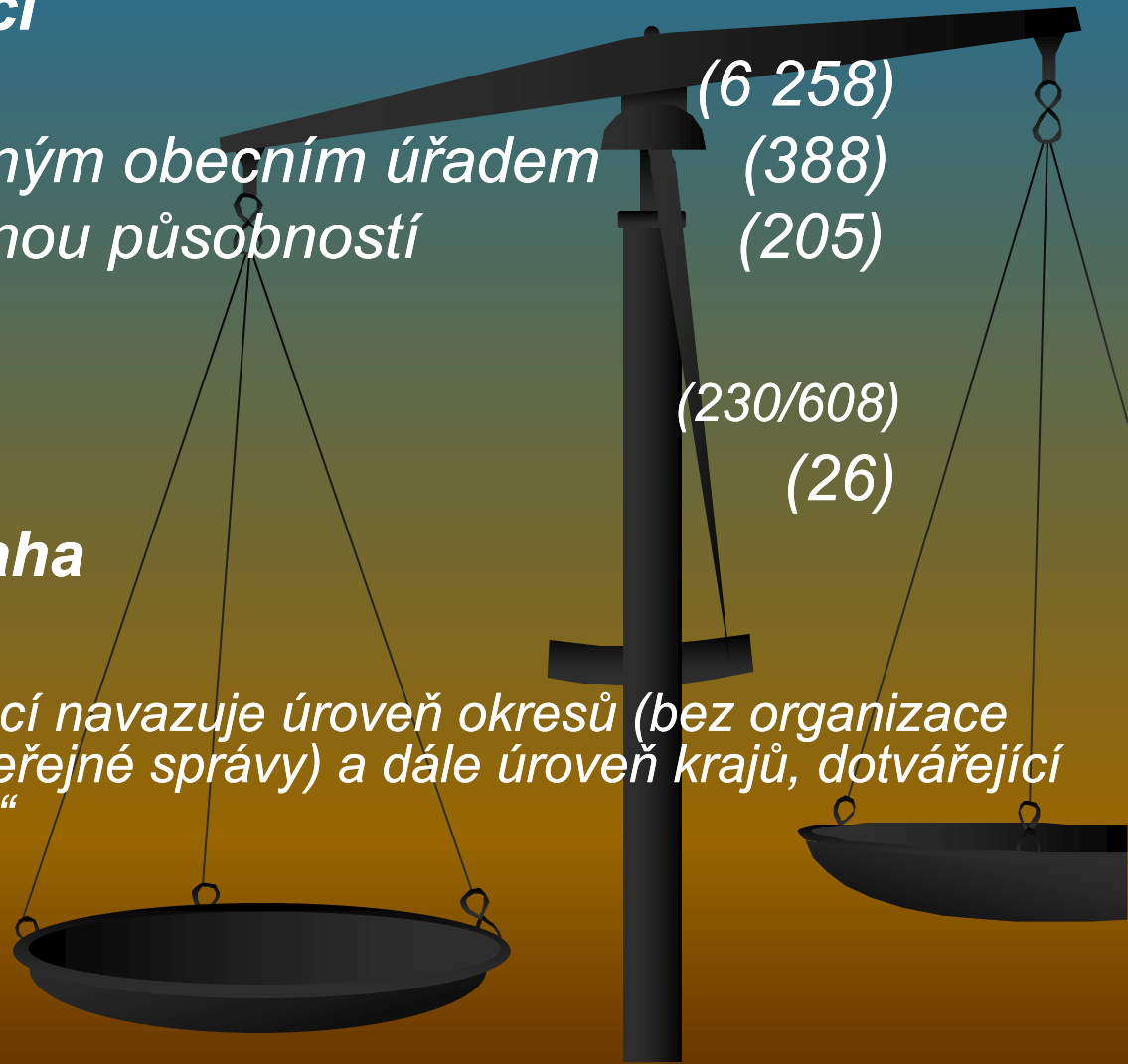
- *obce (běžné)* (6 258)
- *obce s pověřeným obecním úřadem* (388)
- *obce s rozšířenou působností* (205)

- **městysy, města** (230/608)

- **statutární města** (26)

- **hlavní město Praha**

- *pozn. : na úroveň obcí navazuje úroveň okresů (bez organizace všeobecné územní veřejné správy) a dále úroveň krajů, dotvářející „územní samosprávu“*

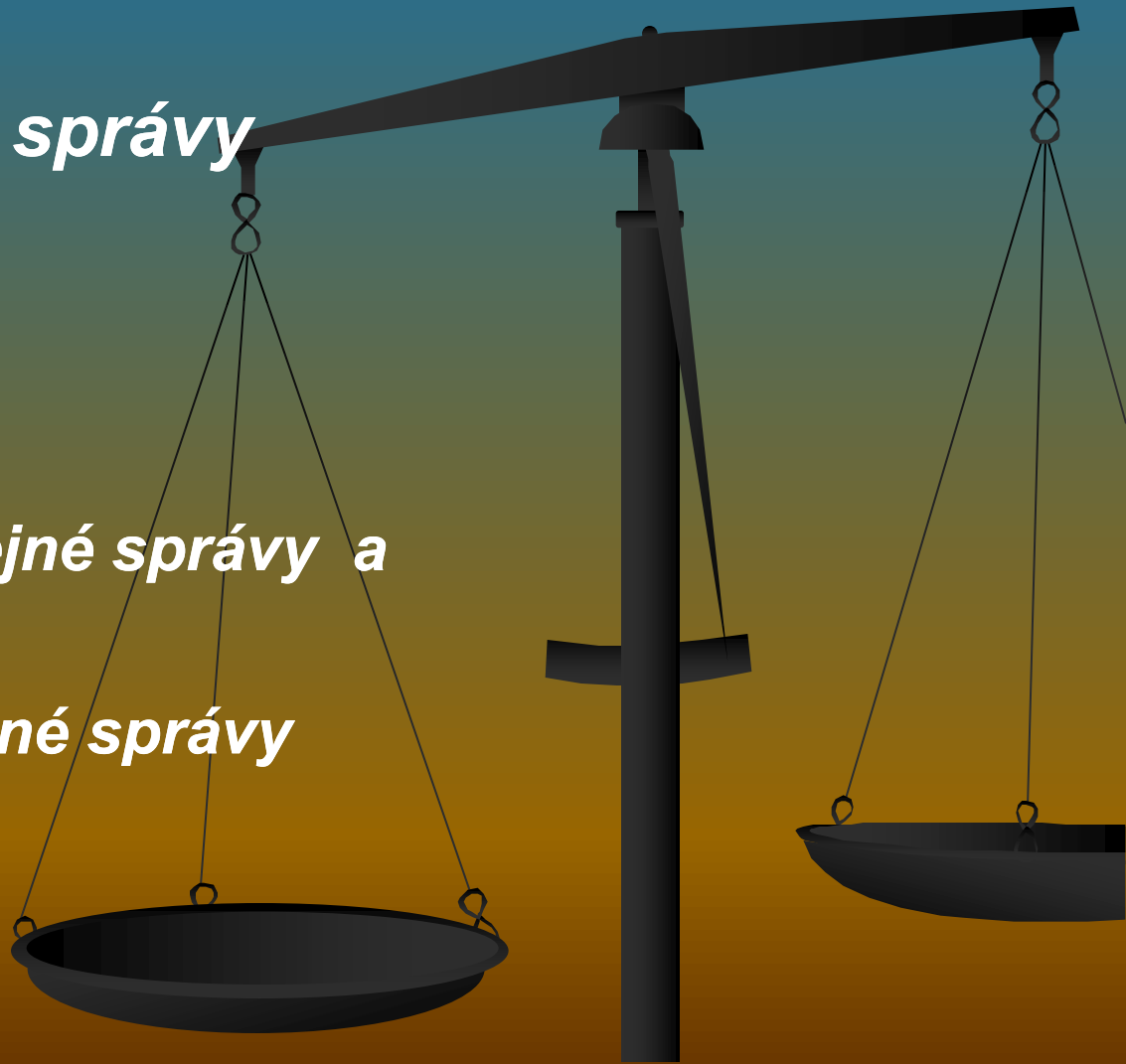

III. ZÁSADY DOBRÉ SPRÁVY

- *Zásady dobré správy*

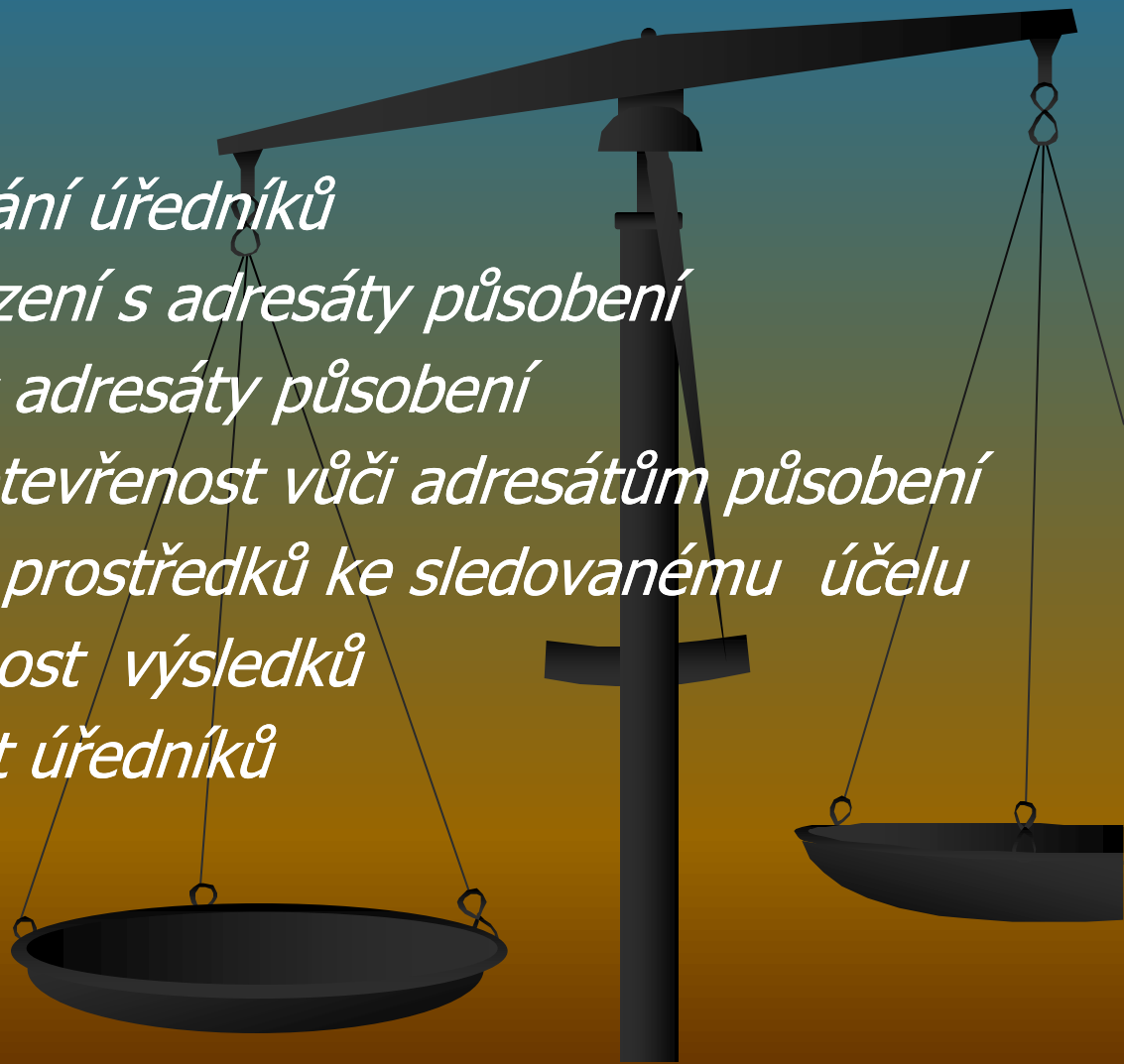
výrazem

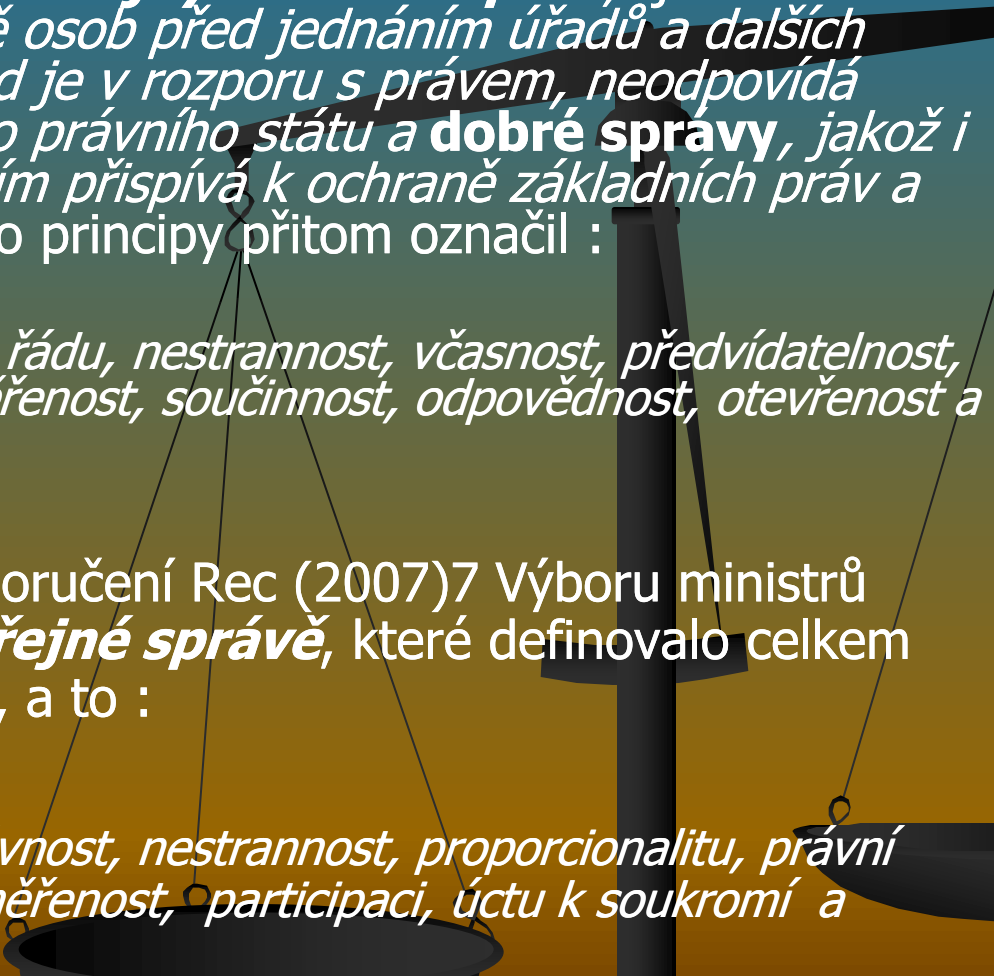
- *podstaty veřejné správy a*
- *poslání veřejné správy*

ZÁSADY, resp. PRINCIPY, (činnosti) DOBRÉ SPRÁVY (obecně dovozované teorii)

- *etické chování úředníků*
- *rovné zacházení s adresáty působení*
- *součinnost s adresáty působení*
- *informační otevřenost vůči adresátům působení*
- *přiměřenost prostředků ke sledovanému účelu*
- *předvídatelnost výsledků*
- *odpovědnost úředníků*

-
- V našich podmínkách se nejučeleněji o vymezení souhrnu těchto principů pokusil v r. 2006 **Veřejný ochránce práv**, jemuž zákon ukládá „*působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod.* Jmenovitě za tyto principy přitom označil :
 - *dodržování právního řádu, nestrannost, včasnost, předvídatelnost, přesvědčivost, přiměřenost, součinnost, odpovědnost, otevřenost a vstřícnost*
 - V r. 2007 bylo přijato Doporučení Rec (2007)7 Výboru ministrů Rady Evropy ***o dobré veřejné správě***, které definovalo celkem devět zásad dobré správy, a to :
 - *zákonnost, rovnoprávnost, nestrannost, proporcionalitu, právní jistotu, časovou přiměřenost, participaci, úctu k soukromí a transparentnost*

IV. PRÁVNÍ ZÁRUKY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ, KONTROLA

- **Poslání záruk zákonnosti ve veřejné správě**
- **Členění a druhy záruk zákonnosti ve veřejné správě**
 - **kontrola veřejné správy**
 - **soudní kontrola**
 - **Veřejný ochránce práv**
 - **právo na informace ve veřejné správě**
 - **právní odpovědnost**

Kontrola veřejné správy, podstata a systém

Poslání a funkce kontroly veřejné správy

Členění a druhy kontroly veřejné správy

- Správní kontrola (vykonávaná správními orgány z moci úřední, na základě podání občanů, ve spojení s právem na informace)*
- Vnější kontrola (vykonávaná zákonodárnými orgány, soudní kontrola, Nejvyšším kontrolním úřadem, ve spojení s institutem Veřejného ochránce práv)*

Soudní kontrola

Funkce soudní kontroly veřejné správy

System soudní kontroly veřejné správy, právní úprava

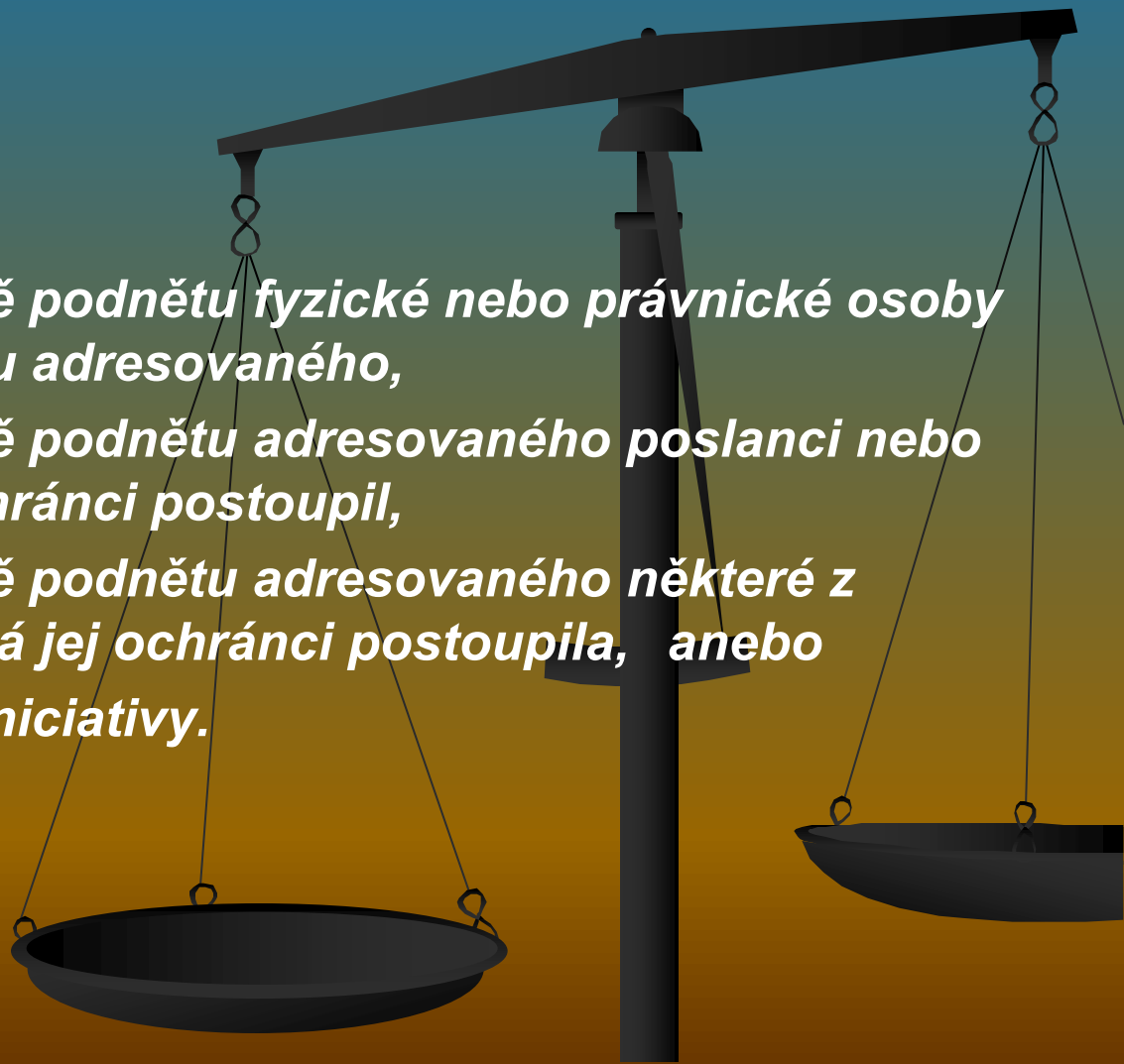
- *správní soudnictví (zákon č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů),*
- *obecné soudnictví (zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů),*
- *ústavní soudnictví (zákon č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů).*

Veřejný ochránce práv

Vyřizování podnětů

- na základě podnětu fyzické nebo právnické osoby (dále jen "podnět") jemu adresovaného,*
- na základě podnětu adresovaného poslanci nebo senátorovi, který jej ochránci postoupil,*
- na základě podnětu adresovaného některé z komor Parlamentu, která jej ochránci postoupila, anebo*
- z vlastní iniciativy.*

V. SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ

Koncepční pojetí správního soudnictví

- *základem tzv. smíšený model, NSS a specializované senáty krajských soudů, se svébytnou procedurální úpravou*
- *uzákoněno pod vlivem nálezu ÚS č. 276/2001 Sb.*
- *cílem dosáhnout slučitelnosti s požadavky zejm. čl. 6 Evropské úmluvy (tzv. plná jurisdikce)*

Organizace soudů ve správním soudnictví (v užším slova smyslu)

- *postavení a poslání*
 - *krajských soudů*
 - *Nejvyššího správního soudu*

Zaměření kontroly v rozhodování před správními soudy

Soudy ve správním soudnictví rozhodují o :

- žalobách proti rozhodnutím správního orgánu,
- ochraně proti nečinnosti správního orgánu,
- ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,
- kompetenčních žalobách,

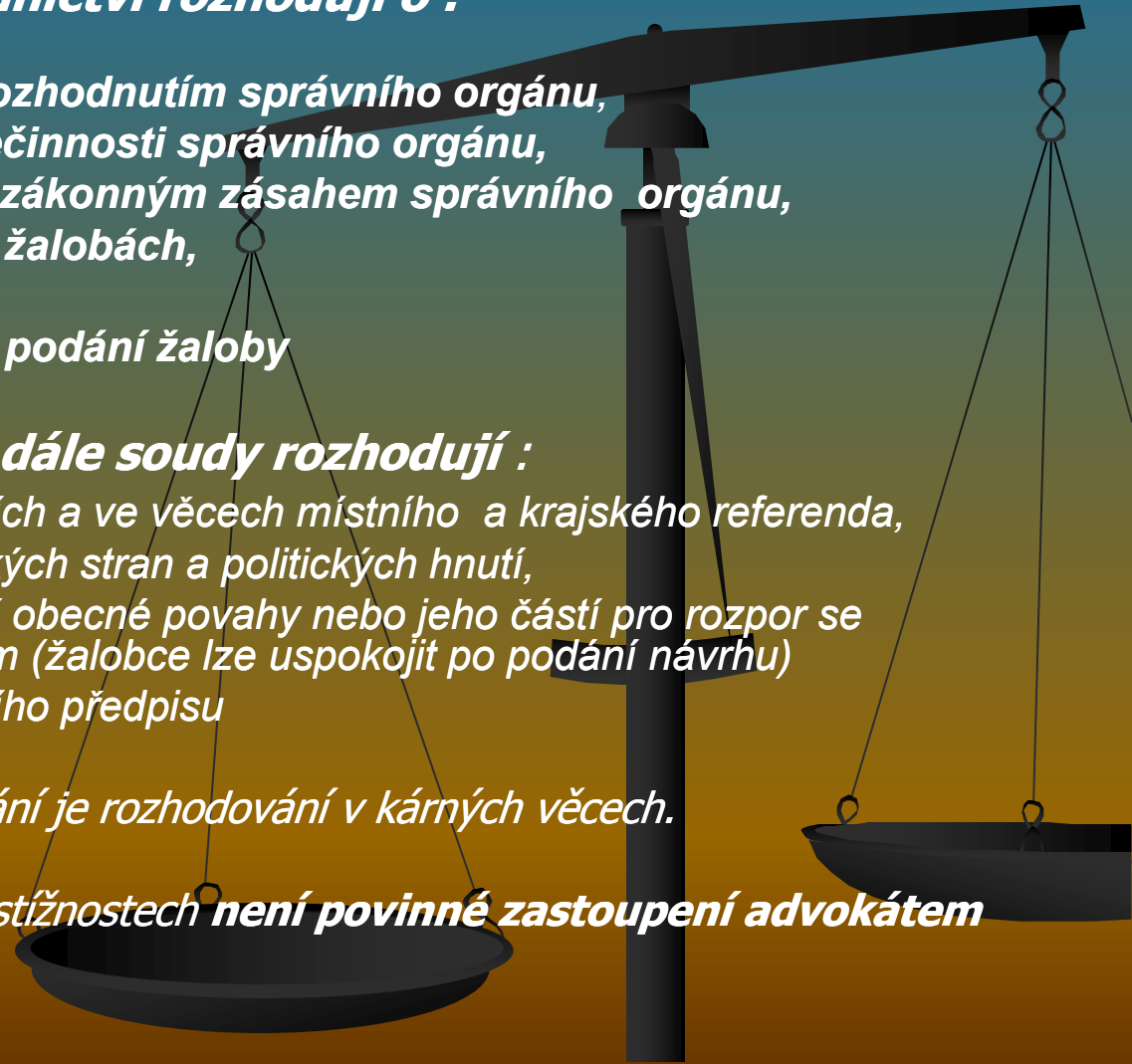
Žalobce lze uspokojit po podání žaloby

Ve správním soudnictví dále soudy rozhodují :

- ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda,
- ve věcech politických stran a politických hnutí,
- o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem (žalobce lze uspokojit po podání návrhu)
- o zrušení služebního předpisu

Zvláštním případem rozhodování je rozhodování v kárných věcech.

S výjimkou řízení o kasačních stížnostech není povinné zastoupení advokátem

Studijní materiály

- *učební text*

- *Průcha, P.: Základy správního práva. 3. vyd., MU Brno, 2023, 262 s.*

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

